

УДК 378.018.43:37.015.3

Ховрич М. О.

ORCID 0000-0002-1494-4550

Кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри технологічної освіти та інформатики
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: n.khovrich@gmail.com

Брехунець А. І.

ORCID 0000-0002-7935-5300

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і методики технологічної освіти та комп'ютерної графіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
(Переяслав-Хмельницький, Україна) E-mail: anatolii10085959@gmail.com

Петриченко В. О.

ORCID 0000-0001-7814-6921

Магістрантка технологічного факультету
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: vpetrichenko23@gmail.com

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

У статті досліджується проблема організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти. Проаналізовано понятійний апарат та визначено основні психолого-педагогічні умови практичної реалізації дистанційного навчання.

Мета дослідження – визначити основні психолого-педагогічні умови організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти.

Методологія дослідження включає загальнотеоретичні методи: аналіз і синтез педагогічної, психологічної, соціологічної літератури з проблеми дослідження; порівняння, систематизація, узагальнення, інтерпретація наявних теоретичних підходів та емпіричних результатів; аналітична індукція як прийом для формування універсальних тверджень про суть та особливості організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти.

Наукова новизна. Визначено (в першому наближенні) психолого-педагогічні умови організації занять на денній формі навчання у закладах вищої освіти з елементами дистанційного навчання.

Висновки. В результаті проведеного теоретичного дослідження можемо констатувати:

1. Дистанційне навчання суттєво коригує загальнодидактичні цілі та методи навчання: при використанні нових інформаційних технологій центр тяжкості переноситься на студента, який активно будує освітній процес, вибирає власну траєкторію в освітньому просторі (при традиційній освіті центральною фігурою є викладач). Як свідчить практика, студенту складно організувати свій процес навчання.

2. Суттєво змінюється структура і зміст інформаційної комунікації між студентом, викладачем та інтерактивним джерелом навчальної інформації.

3. Склад та зміст навчально-методичного забезпечення освітнього процесу при дистанційному навчанні відрізняється від складу та змісту при традиційному.

4. Значно погіршується комунікація викладач-студент, студент-студент, рівень підготовки спеціалістів професій типу людина-людина (це всі без винятку професій педагогічного спрямування).

5. І, мабуть, саме головне: під час дистанційного навчання неможливо сформувати фахові компетентності, для формування яких необхідне матеріально-технічне забезпечення у вигляді лабораторій, навчальних майстерень, дослідних станцій тощо. На наш погляд, використовувати дистанційне навчання для підготовки спеціалістів

матеріального виробництва (кваліфікованих робітників, інженерно-технічних працівників тощо), медицини, вчителів технічного напрямку (фізики, хімії, технології тощо) треба досить виважено тільки у формі онлайн лекцій, оскільки сформувавши професійно важливі практичні уміння та навички дистанційно неможливо.

Ключові слова: дистанційне навчання, психолого-педагогічні умови, готовність до дистанційного навчання.

Постановка проблеми. Весь процес організації навчання у закладах вищої освіти регламентується Законом України «Про вищу освіту» [3]. Згідно Статті 49 даного Закону особа має право здобувати вищу освіту в різних формах або поєднувати їх. Основними формами здобуття вищої освіти є: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); дуальна. Кожна із цих форм передбачає певний спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти. Традиційно у закладах вищої освіти найбільш поширені очна (денна, вечірня) та заочна форми навчання. Однак у зв'язку із пандемією коронавірусу Україна, як і весь світ, зіткнулися з проблемою неможливості організації традиційної системи навчання у закладах освіти. Зкладам вищої освіти (як і зкладам середньої) необхідно було в короткий час змінити навчальний процес відповідно до вимог міністерства охорони здоров'я. В результаті, як вихід із ситуації, було організовано надання освітніх послуг, яке просто назвали «дистанційна форма навчання» хоча правильніше було б, на наш погляд, назвати денна чи заочна форма з елементами дистанційного навчання.

Однак суть не в абсолютній точності назви, а в необхідності організувати якісний освітній процес у нових умовах. В освітньому просторі України дистанційне навчання (дистанційні технології), на жаль, досить мало використовувалось, що викликало певні складності в його практичній реалізації.

Рівень ефективності застосування дистанційних технологій в освітній галузі визначається наявністю наступних компонентів:

а) наявність матеріально-технічного забезпечення для підключення до мережі Інтернет (смартфон, ноутбук, планшетний комп'ютер, персональний комп'ютер тощо) та самої мережі Інтернет;

б) науково-методичне забезпечення дисциплін (лекції, практичні, лабораторні заняття, засоби контролю, зміст яких адаптовано під дистанційне навчання);

в) практична готовність учасників освітнього процесу (викладачів та студентів) до організації та проведення дистанційного навчання, тобто наявність певних умінь та навичок працювати за допомогою систем Moodle, Google Classroom, Zoom тощо, месенджерів (Telegram, Viber, Skype тощо).

Актуальність досліджуваної проблеми обумовлена суперечністю між необхідністю надання якісних освітніх послуг у закладах вищої освіти та відсутністю науково-обґрунтованих психолого-педагогічних умов організації навчання з елементами дистанційного навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід зазначити, що певні аспекти організації дистанційного навчання знайшли своє відображення у дослідженнях О. Андрєєва, К. Бугайчука, Н. Бугайова, О. Глазунової, П. Дітюк, М. Жалдака, Ю. Ільїна, В. Кухаренко, О. Комісарова, Ю. Машбиць, М. Мокрієва, Н. Морзе, Л. Ляхоцької, Н. Сиротенко та ін.

Мета дослідження – визначити основні психолого-педагогічні умови організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти.

Методологія дослідження включає загальнотеоретичні методи: аналіз і синтез педагогічної, психологічної, соціологічної літератури з проблеми дослідження; порівняння, систематизація, узагальнення, інтерпретація наявних теоретичних підходів та емпіричних результатів; аналітична індукція як прийом для формування універсальних тверджень про суть та особливості організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти.

Наукова новизна. Визначено (в першому наближенні) психолого-педагогічні умови організації занять на денній формі навчання у закладах вищої освіти з елементами дистанційного навчання.

Результати дослідження. Перш за все проаналізуємо підходи до визначення самого поняття «дистанційне навчання». У кінці XIX століття з'явився термін – «кореспондентське» навчання: студенти мали змогу надсилати викладачу власні письмові роботи та отримувати по пошті роз'яснення викладача стосовно їх роботи. Даний вид навчання виник в результаті появи систематичного поштового зв'язку та був дуже зручним для тих, хто мешкав доволі далеко від великих міст і не мав змоги отримувати освіту в звичайних закладах – для великої кількості студентів, на той час, це було чи не єдиною можливістю отримати якісну повноцінну освіту [1].

Для визначення поняття «дистанційне навчання» спочатку означимо поняття «неперервна освіта», «електронне навчання» та «дистанційна освіта».

Стосовно означення поняття «неперервна освіта» в сучасній науковій літературі можна зустріти такі формулювання: «освіта протягом усього життя» (lifelong education); «продовжена освіта» (continuing education); «відновлювана освіта» (recurrent education); «освіта дорослих» (adult education); «подальша освіта» (further education). Однак, при різних означеннях даного виду освіти, всі однотайні в тому, що неперервна освіта – це сукупність засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й

розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської і моральної зрілості – є процесом формування й задоволення пізнавальних запитів та духовних потреб, розвитку задатків та здібностей кожної людини у мережі державно-суспільних навчальних закладів і шляхом самоосвіти.

Під поняттям «електронне навчання» (Е-навчання, E-learning) ми розуміємо використання електронних медіа, інформаційних та комунікаційних технологій в навчанні. Е-навчання повністю включає всі форми освітніх технологій у навчанні та викладанні. З поняттям е-навчання тісно пов'язані поняття мультимедійне навчання, комп'ютерно-орієнтоване навчання, інтернет-орієнтоване навчання, веб-орієнтоване навчання, онлайн навчання, віртуальне навчання, віртуальне освітнє середовище, мобільне навчання [6, 9].

Е-навчання базується на використанні обчислювальної техніки та відповідного програмного забезпечення (ПЗ). В інтерактивному режимі слухачам надається навчальний матеріал, організовується навчальна діяльність, а потім здійснюється контроль навчальних досягнень в режимі реального часу. Навчальний процес стає більш індивідуалізованим, слухачі отримують навчальні матеріали з тією швидкістю, яка забезпечує ефективне засвоєння матеріалу, у тій формі, яка для них є найбільш прийнятною [6, 9].

Е-навчання передбачає використання чисельних типів медіа, що дають можливість розповсюдити текст, зображення, анімацію, потокове відео за допомогою аудіо та відеозаписів, телебачення, інформаційних та комунікаційних систем, що функціонують на основі локальних або глобальних мереж [6, 9].

Дистанційну освіту вчені розглядають в чотирьох аспектах: як система, як цінність, як кінцевий результат, як процес.

Дистанційна освіта – це надання освітніх послуг людям, які за допомогою відповідного інформативного освітнього простору обмінюються інформацією на відстані [2, 60].

Дистанційне навчання – це індивідуальний процес отримання знань, умінь, навичок, який виконується тільки через опосередковану взаємодію далеких один від одного членів навчального процесу в спеціальному оточенні, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційне навчання – це високопродуктивна форма навчання, за допомогою якої задіюються класичні та доволі специфічні методики, засоби і форми навчання, які засновані на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях [2, 53–54].

Метою такого навчання є надання послуг освіти шляхом використання в навчальному процесі сьогочасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти.

Психологічні процеси є основою навчально-пізнавальної діяльності особистості. Будь-яка досі не бачена форма навчання, і дистанційна в тому числі, вимагає створення психологічної бази, без якої не можна говорити про якість навчального процесу.

Н. Морзе формулює поняття дистанційне навчання як засіб одержання знань за допомогою комп'ютерних та інформаційних технологій, який дає змогу навчатися на дистанції, не відволікаючись на роботу чи виїзд за кордон [5, 88].

Поміж інших назв дистанційного навчання використовуються й такі, як «відкрита освіта», «електронна освіта», «віртуальне навчання» тощо. Даний спосіб одержання знань передбачає комфортну та зручну для кожного студента обстановку і можливість навчатися без відриву від роботи. Дистанційне навчання, яке часто порівнюють із заочною формою, несе в собі не лише постійну самоосвіту та роботу з засвоєння знань, а й постійний контакт як з викладачами, так і студентами, в той час як заочна форма освіти передбачає спілкування з викладачем лише декілька разів на рік.

Н. Морзе визначає інформаційну технологію як сукупність методів, засобів і прийомів, що використовуються людьми для реалізації конкретного складного процесу шляхом поділу його на систему послідовних взаємопов'язаних процедур і операцій, які виконуються більш або менш однозначно і мають на меті досягнення високої ефективності в пошуку, накопиченні, опрацюванні, зберіганні, поданні, передаванні даних за допомогою засобів обчислювальної техніки та зв'язку, а також засобів їх раціонального поєднання з процесами опрацювання даних без використання машин [5, 101].

Основні моменти, що характеризують дистанційне навчання – це: просторова роздільність викладача і студента; просторова роздільність студента і закладу освіти; безперервна навчальна робота студента; взаємодія студента і викладача; спеціально підібрані навчальні матеріали [8].

Дистанційне навчання докорінно відрізняється від традиційної форми навчання. При розгляді дистанційного навчання як діяльності, опосередкованої комп'ютерними технологіями, треба відзначити, що вона характеризується рядом психологічних особливостей в порівнянні з традиційними формами навчання.

Необхідність широкого впровадження в Україні системи дистанційного навчання обумовлена безліччю факторів: осередком науково-технічних центрів у великих містах; формуванням нових потреб населення по відношенню до змісту і технологій освіти; неможливістю очного навчання в добу коронавірусу [8].

Розвиток дистанційного навчання дозволить Україні забезпечити доступ до якісної освіти, дасть можливість зайняти гідне місце на світовому ринку освітніх послуг. Для реалізації подібних проєктів потрібна грамотна і всебічна підготовка педагогічних кадрів, здатних ефективно здійснювати дистанційне навчання. У міру впровадження сучасних інформаційних технологій в освіту відбувається зміна культури закладів освіти та ролі викладача в освітньому процесі.

Серед найбільш популярних платформ для організації дистанційного навчання платформа Moodle, мабуть, сама основна. Чому саме вона?

Як зазначає Н. Морзе, по-перше, це програмне забезпечення розповсюджується безкоштовно; по-друге, має відкритий вихідний програмний код і ліцензію (General Public License), яка дозволяє вносити і використовувати будь-які зміни; по-третє, має інтенсивну програмну і технічну підтримку світової спільноти, високу продуктивність; по-четверте, підтримує більш ніж 113 мов; по-п'яте, не потребує додаткового програмного забезпечення для роботи та має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, обслуговування, управління та використання; по-шосте, дає можливість створювати різноманітні навчальні курси; і, по-сьоме, повністю відповідає стандартам World Wide Web Consortium (<http://www.w3.org>), на що вказує активне поширення у світі (більше ніж 74 117 зареєстрованих Moodle web-сайтів, 86 278 841 користувачів, 9 580 882 дистанційних курсів (<https://moodle.net/stats>) [6, 48].

Дистанційне навчання передбачає опору на нові інформаційні та комунікаційні технології, мультимедійні засоби, засоби відеозв'язку, інші форми взаємодії викладача та студента. Разом з тим, як будь-яка форма навчання, вона має той же компонентний склад: цілі, обумовлені соціальним замовленням, зміст, певні діючі програмами та стандарти, методи, організаційні форми, засоби навчання. Дистанційне навчання слід розглядати в загальній системі безперервної освіти з урахуванням наступності окремих її ланок.

При дистанційній формі навчання взаємодія викладача і студентів і студентів між собою здійснюється на відстані і відображає властиві навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання), що реалізуються специфічними засобами Інтернет-технологій або іншими засобами, які передбачають інтерактивність.

Суттєвим є те, що використання нових комунікаційних технологій забезпечує можливість інтерактивної взаємодії учасників навчання незалежно від їх географічної віддаленості один від одного. Крім того, наявність сучасних діалогових засобів навчання і контролю (комп'ютерних програм, інтерактивного відеозв'язку, інформаційних баз і доступу до них через Інтернет) дозволяє організувати навчання, яке відповідає найсучаснішим вимогам дидактики.

В ході реалізації дистанційної форми навчання змінюється організація і форма подачі навчального матеріалу, а саме:

- змінюється структура і зміст інформаційної взаємодії між студентом, викладачем та інтерактивним джерелом навчальної інформації;
- трансформується склад і зміст навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;
- видозмінюється інформаційно-комунікаційне предметне середовище [7].

Форма навчання вносить істотне коригування в реалізацію загальнодидактичних цілей і методів навчання. На відміну від традиційної освіти, в якій центральною фігурою є викладач, при використанні нових інформаційних технологій центр тяжкості переноситься на студента, який активно будує освітній процес, вибирає власну траєкторію в освітньому просторі.

У структурі інформаційно-освітнього простору закладу вищої освіти, який забезпечує якісне використання дистанційних форм навчання, ми виділяємо:

- спільну навчальну, позанавчальну, наукову та організаційну діяльність, яка здійснюється на основі використання засобів інформатизації освіти;
- сукупність інформаційних ресурсів, що мають змістовне наповнення;
- комплекс апаратних та інших технічних засобів інформатизації освіти;
- глобальні, регіональні та локальні комп'ютерні мережі, що надають сервіси та ресурси [3].

Навчання в педагогічному ЗВО має сприяти інтеріоризації компонентів інформаційної діяльності викладача, серед яких ми виділяємо.

- Гностичний компонент, що включає:
- вивчення потенціалу розподіленого інформаційного ресурсу і технологій дистанційного навчання;
 - аналіз власної професійної діяльності, а також діяльності інших учасників дистанційного освітнього процесу;
 - забезпечення ефективності занять, що проводяться в умовах дистанційного навчання з урахуванням показників і критеріїв оцінки якості дистанційної освіти [2, 141].

Проектувальний компонент, що містить:

- оцінку доцільності використання технологій дистанційного навчання з урахуванням мети занять, змісту матеріалу, знань та інтересів учнів;
- вибір педагогічно обгрунтованої моделі навчання;
- планування індивідуальної та групової роботи з використанням Інтернет-орієнтованих педагогічних технологій, що стимулюють активну пізнавальну діяльність студентів;
- аналіз програмного забезпечення з метою визначення інструментарію для створення дистанційних навчальних курсів з урахуванням основних дидактичних, ергономічних і технічних вимог до проведення занять в умовах дистанційного навчання [2, 143].

Конструктивний компонент, який характеризується:

- пошуком навчально-методичної інформації з різних джерел, в тому числі з цифрових освітніх ресурсів, і аналіз можливості її застосування для дистанційного навчання;
- виявленням основних змістовних аспектів навчально-методичного матеріалу для адаптації його до використання в умовах дистанційного навчання [4, 50].

Організаційний компонент, пов'язаний з:

- управлінням педагогічним процесом при орієнтації його на кінцевий результат;
- підвищенням мотивації до навчання шляхом залучення студентів до дослідницької, проєктної діяльності;
- організацією індивідуальної та групової роботи;
- рішенням проблемно-пізнавальних і творчих завдань з використанням технологій дистанційного навчання;
- визначенням оптимального співвідношення навчального матеріалу, що транслюється з глобальної мережі, і традиційними методами з урахуванням застосованої моделі навчання;
- здійсненням психолого-педагогічної діагностики рівня освіти, просування в навчанні на базі комп'ютерних діагностичних методик, встановлення рівня інтелектуального потенціалу учнів, контролю і оцінки їх знань, умінь і навичок [4, 41–42].

Комунікативний компонент, спрямований на:

- розширення професійних контактів за допомогою взаємодії в мережі Інтернет в асинхронному і синхронному режимах;
- оцінку актуальності проблем і прогнозування їх масштабності з метою винесення на колективне обговорення злободенних питань, що стосуються суб'єктів, що беруть участь у взаємодії;
- вибору способу взаємодії (або їх комбінації), який найбільше відповідає характеру проблеми для забезпечення оперативності рішення [4, 39–40].

Методичний компонент забезпечує:

- участь в роботі викладачів, обмін навчально-методичними матеріалами в електронному вигляді через списки розсилок, створення спільних Viber, Telegram-груп;
- обмін досвідом по використанню інформаційно-комунікаційних, в тому числі дистанційних, технологій в освітньому процесі;
- публікацію матеріалів з використанням сервісів Інтернет, участь в обговоренні та представлених колегами даних;
- участь в теле-, відеоконференціях, дистанційних семінарах, залучення колег в освітні заходи (вебінари, форуми і т.д.) [4, 45–46].

Створення в ході дистанційного навчання методичних матеріалів передбачає в собі поєднання та врахування психологічних закономірностей пам'яті, сприймання, уваги, мислення та вікових якостей студентів. Адже пізнавальні процеси несуть в собі важливу роль та впливають на сприйняття і своєчасне запам'ятовування потрібного матеріалу.

У сучасних умовах модернізації системи освіти підготовка викладача в сфері ІКТ повинна бути спрямована головним чином на вивчення питань, пов'язаних з використанням їх в освітній практиці. Від того, наскільки методично грамотно викладач організовує освоєння студентами структурних складових досліджуваного предмета в нових умовах, залежить успішність всього процесу навчання.

Висновки

У результаті проведеного теоретичного дослідження можемо констатувати:

1. Дистанційне навчання суттєво коригує загальнодидактичні цілі та методи навчання: при використанні нових інформаційних технологій центр тяжкості переноситься на студента, який активно будує освітній процес, вибирає власну траєкторію в освітньому просторі (при традиційній освіті

центральною фігурою є викладач). Як свідчить практика, студенту складно організувати свій процес навчання.

2. Суттєво змінюється структура і зміст інформаційної комунікації між студентом, викладачем та інтерактивним джерелом навчальної інформації.

3. Склад та зміст навчально-методичного забезпечення освітнього процесу при дистанційному навчанні відрізняється від складу та змісту при традиційному.

4. Значно погіршується комунікація викладач-студент, студент-студент, рівень підготовки спеціалістів професій типу людина-людина (це всі без винятку професії педагогічного спрямування).

5. І, мабуть, саме головне: під час дистанційного навчання неможливо сформувати фахові компетентності, для формування яких необхідне матеріально-технічне забезпечення у вигляді лабораторій, навчальних майстерень, дослідних станцій тощо. На наш погляд, використовувати дистанційне навчання для підготовки спеціалістів матеріального виробництва (кваліфікованих робітників, інженерно-технічних працівників тощо), медицини, вчителів технічного напрямку (фізики, хімії, технологій тощо) треба досить виважено тільки у формі онлайн лекцій, оскільки сформувати професійно важливі практичні уміння та навички дистанційно неможливо.

References

1. Воронкін О. С. Організація дистанційних технологій навчання на основі комп'ютерних інформаційних систем вищих навчальних закладів України. URL : <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/vsunud/2009-6E/09vosnzu.htm> (дата звернення : 13.02.2021).
Voronkin, O. S. Orhanizatsiia dystantsiinykh tekhnolohii navchannia na osnovi komp'iuternykh informatsiinykh system vyshchyykh navchalnykh zakladiv Ukrainy [Organization of distance learning technologies based on computer information systems of higher educational institutions of Ukraine]. Retrieved from : <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/vsunud/2009-6E/09vosnzu.htm>.
2. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / За ред. В. Г. Кременя. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2004. 171 с.
Kremin, V. H. (2004). Vyshcha osvita Ukrainy i Bolonskyi protses Navchalna knyha «Bohdan» [Higher education of Ukraine. And Bologna process Textbook «Bogdan»]. Ternopil, Ukraine.
3. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL : https://kodeksy.com.ua/pro_viwu_osvitu/download.htm (дата звернення: 10.02.2021).
Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine «On Higher Education»] (2014). Retrieved from : https://kodeksy.com.ua/pro_viwu_osvitu/download.htm.
4. Кочарян А. Б. Електронне освітнє середовище сучасного університету. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. № 2 (50). 2014. С. 20–24.
Kocharian, A. B. (2014). Elektronne osvritnie seredovyshe suchasnoho universytetu [Electronic educational environment of modern university]. *Informatyka ta informatsiini tekhnolohii v navchalnykh zakladakh – Informatic and information technologies in educational Institutions*, 2 (50), 20–24.
5. Морзе Н. В. Інформаційні технології в навчанні : навч. посіб. Київ : Видавнича група BHV, 2004. 240 с.
Morze, N. V. (2004). Informatsiini tekhnolohii v navchanni : navch. posib [Information technologies in teaching : textbook. way]. Kyiv, Ukraine : Vydavnycha hrupa BHV.
6. Морзе Н. В., Глазунова О. Г., Мокрієв М. В. Методика створення електронних навчальних курсів (на базі платформи дистанційного навчання MOODLE 3) : Навчальний посібник. Київ, 2006. 240 с.
Morze, N. V., Hlazunova, O. H., Mokriiev, M. V. (2006). Metodyka stvorennya elektronnykh navchal'nykh kursiv (na bazi platformy dystantsiynoho navchannya MOODLE 3) [Methods of creating electronic training courses (based on the distance learning platform MOODLE 3)]. Kyiv, Ukraine.
7. Технологія навчання дорослих на основі особистісно орієнтованого підходу : тренінг. 2-е вид. доп. і перероб. / В. І. Ковальчук. Київ : Шк. світ, 2011. 128 с.
Kovalchuk, V.I. (2011). Tekhnolohiia navchannia doroslykh na osnovi osobystisno oriientovanoho pidkhdou [Technology of studies of adults on the basis of the personality oriented approach]. Kyiv, Ukraine : Shkilnyi svit.
8. Що таке дистанційна освіта : як вона працює? [Електронний ресурс]. URL : <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazjuje> (дата звернення: 11.02.2021).
Shcho take dystantsiina osvita : yak vona pratsiue? [What is distance education: how it works?]. Retrieved from : <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazjuje>.

Khovrych M.

ORCID 0000-0002-1494-4550

PhD in Pedagogical Sciences, Associate professor,
 Head of Department of Technological Education and Information Technologies,
 T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: n.khovrich@gmail.com

Brekhnets A.

ORCID 0000-0001-6778-9892

PhD in Pedagogical Sciences, Associate professor of the Department of Theory and
 Methods of Technological Education and Computer Graphics,
 State Higher Educational Establishment
 «Pereyaslav-Khmelnytsky Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University»
 (Pereyaslav-Khmelnytsky, Ukraine) E-mail: anatolii10085959@gmail.com

Petrychenko V.

ORCID 0000-0001-7814-6921

Student of the Faculty of Technology,
 T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
 (Chernihiv, Ukraine) E-mail: vpetrichenko23@gmail.com

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS OF STUDENTS' DISTANCE LEARNING ORGANIZATION

The article has studied the problem of organizing distance learning in higher education institutions. The conceptual framework has been analyzed and the main psychological and pedagogical conditions for the practical implementation of distance learning have been determined.

The purpose of the study is to determine the main psychological and pedagogical conditions of organizing distance learning in higher education institutions.

The research methodology includes general theoretical methods: analysis and synthesis of pedagogical, psychological, and sociological literature on the research problem; comparison, systematization, generalization, interpretation of existing theoretical approaches and empirical results; analytical induction as a technique for forming universal statements about the essence and features of distance learning organization in higher education institutions.

Scientific novelty. The psychological and pedagogical conditions of organizing full-time studies in higher education institutions with elements of distance learning have been defined.

Conclusions. As a result of the conducted theoretical research, we can state:

Distance learning significantly corrects general didactic goals and teaching methods: while using new information technologies the center of complexity is transferred to the students, who actively build the educational process, choose their trajectory in the educational space (in traditional education the teacher is the central figure). As practice shows, it is difficult for a student to organize their learning process.

The structure and content of information communication between the student, teacher, and the interactive source of educational information have significantly changed.

The structure and content of teaching and learning materials for the educational process under conditions of distance learning differ from the structure and content of traditional learning.

Teacher-student, student-student communication, and the level of specialists' preparation in person-to-person professions are significantly deteriorating: these are all teaching professions without exception.

And, perhaps most importantly: during distance learning, it is impossible to form professional competencies, the formation of which requires material and technical support in the form of laboratories, training workshops, research stations, etc. In our opinion, it is necessary to use distance learning to train material production specialists (skilled workers, engineering and technical workers, etc.), medicine, teachers of technical direction (physics, chemistry, technology, etc.) quite carefully only in the form of online lectures, since it is impossible to form professionally important practical skills and abilities remotely.

Keywords: distance learning, psychological and pedagogical conditions, readiness for distance learning.

Стаття надійшла до редакції 13.02.2021

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **О. М. Горубара**